

Творчі здобутки сурдомайстерень

У межах Всеукраїнського фестивалю науки традиційно в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Спеціальна педагогіка і психологія на сучасному етапі розвитку». Серед інших напрацювань презентовано і доробок сурдомайстерень у розробленні жестомовної теорії і практики у секції відділу української жестової мови. Професійний переклад українською жестовою мовою забезпечила кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник **Ольга Рибак**.

У роботі секції взяли участь понад 80 учасників – науковці, керівники, практики закладів спеціальної освіти, навчально-реабілітаційних та інклюзивно-ресурсних центрів, громадських організацій «Об'єднання нечуючих педагогів», «Асоціації перекладачів жестової мови та осіб з інвалідністю» та ін.

Впродовж насиченої змістовної дискусії завідувач відділу української жестової мови **Світлана Кульбіда** представила наукову доповідь «Шляхи реалізації жестомовної політики: від науки до практики». На основі врахування тенденцій розвитку сучасної жестомовної політики і практики у країнах Європейського Союзу визначила ключові позиції для стратегічних і тактичних кроків у розробленні жестомовної стратегії в Україні, зокрема в освітній сфері.

В межах експериментальної діяльності відділу української жестової мови за підписаними угодами про співпрацю презентовано поступ творчих осередків педагогів з числа носіїв української жестової мови (**Ольги Біланової, Лаури Іващенко, Сергія Дяківа**), які в умовах воєнного часу зуміли об'єднатися, не дивлячись на відстань (Кривий Ріг, Хмельницький, Чернівці), здійснення освітнього процесу (всі є вчителями української жестової мови), умови загроз (повітряні тривоги, вибухи та ін.), громадського навантаження (членство у громадських осередках глухих) і розробили нові методики вивчення предмету. Схвалені МОН України модельні програми з предмету

«Українська жестова мова» для 5, 6 класів для глухих дітей (Н 90) і для дітей зі зниженим слухом (Н 91) у 2022 році, для 7-10 класів у 2024 році засвідчують цей позитивний крок.

Нині постають нові завдання з психолого-педагогічної підтримки не лише учнів з порушеннями слуху, а й поранених військовослужбовців. Кандидат педагогічних наук **Галина Воробель** у доповіді «Значущість закладів освіти для дітей з порушенням слуху у наданні реабілітаційної допомоги пораненим військовослужбовцям» звернула увагу на невнесення змін у діяльність спеціальних закладів освіти на період війни та відповідно до законодавства.

З метою забезпечення прав осіб з інвалідністю у період воєнного часу на базі Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 33 створено волонтерський штаб для глухих біженців, військовослужбовців. Мета діяльності штабу – надання допомоги особам з інвалідністю по слуху, військовим, які отримали травми під час бойових дій і найбільше постраждали під час воєнної агресії на території України.

Виступ «Результати досягнень в експериментальній жестомовній діяльності творчих осередків вчителів» представили **Любов Луценко, Олена Спіцина** (КЗО «Сузір'я» Дніпропетровської ОР), які долучилася до процесу у 2010 році шляхом організації спеціальних курсів для колективу школи з вивчення української жестової мови, проведенням Всеукраїнського семінару з

проблем білінгвального (двомовного навчання) для керівників спеціальних шкіл для дітей з порушеннями слуху, організацією у закладі жестово-комунікативного середовища, розробленням низки документів МОН України, модельних програм, посібників, методичних рекомендацій, порад та ін.

Наталія Каменська (голова ГО «Об'єднання нечуючих педагогів») підтримала думку щодо створення творчих осередків з числа носіїв мови у виступі «Сурдомайстерні у складі Об'єднання нечуючих педагогів», звернула увагу на доцільність видання збірника наукових праць «Жестова мова й сучасність» (2006-2013).

У виступі «Сучасний портрет перекладача української жестової мови» **Ольги Рибак** (кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу української жестової мови ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України) презентовано перші результати моніторингу діяльності перекладачів жестової мови в Україні з урахуванням членства у громадських організаціях, професійного досвіду, розуміння ідентифікації, статусу та ін.

Досвід навчання української жестової мови в умовах навчально-реабілітаційного центру висвітлено у виступі **Надії Малої** (в.о. директора навчально-реабілітаційного центру № 1 Чернівецької ОР).

Алла Садова (директор спеціальної школи III рівня № 27 Подільського району м. Києва) розкрила значення навчальної програми «Корекція мовлення

9-11 класів для спеціальних закладів освіти» для старшокласників з особливими освітніми потребами, схваленої МОН України у минулому році.

Не менш значущим став і виступ «Надолуження освітніх втрат здобувачів освіти з порушеннями слуху на уроках математики в умовах дистанційного навчання: форми, методи, прийоми» **Андрія Когтєва** (учитель математики і української жестової мови, КЗ «Харківська спеціальна школа № 5» Харківської ОР).

Ці та інші доповіді на зазначеній секції засвідчили незмінний євроінтеграційний курс розроблення жестомовної політики в Україні, що визначається важливістю визнання і використання української жестової мови як фундаментального положення у формуванні самоідентичності, культурних, мовних цінностей глухих і зі зниженим слухом здобувачів освіти на різних рівнях освіти.

Відеозапис за QR-кодом

Світлана КУЛЬБІДА,
завідувач відділу української
жестової мови
ІСПП імені Миколи Ярмаченка
НАПН України,
доктор педагогічних наук,
професор

Галина ВОРОБЕЛЬ,
директор Хмельницької
СЗШ № 33,
кандидат педагогічних наук

Любов ЛУЦЕНКО,
заступник директора
з навчально-методичної
роботи,
КЗО «Криворізька спеціальна
школа «Сузір'я»
Дніпропетровської ОР»,